

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Мария Серафимова, член на научно жури
в конкурс за присъждане на образователната и научна
степен „доктор“ по професионално направление:
Шифър 3.6 Право, Научна област Социални, стопански и правни
науки, Правна социология. Правна информатика

НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД НА ТЕМА ФАКТОРИ, ОКАЗВАЩИ ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ ПРАВНАТА СОЦИАЛИЗАЦИЯ НА ПОДРАСТВАЩИТЕ

Докторант: Кристина Владимирова Чутуркова

Представената за становище дисертация е посветена на един актуален за съвременното българско общество проблем, чието изследване изисква различни нива на анализ и изследователски призми. Работата е нешаблонна, оригинална и съдържателна. Тя би представлявала интерес за всички, които се интересуват от изследваната проблематика.

Начинът, по който е структурирано съдържанието на дисертационния труд очертава своеобразни пластове на проблемната област, които разкриват възможности за социологическа интерпретация. От логическа гледна точка той е построен по начин, чрез който да бъде обхваната изследваната проблематика.

Разгледани са характерните особености на правната социализация, както основните теории относно механизма, по

който тя се осъществява, както и факторите, оказващи влияние върху този механизъм.

Дисертацията е балансирано структурирана и се състои от увод, три глави, заключение .

Тя очевидно е резултат от трайни научни интереси към недостатъчно изследвано поле, в което се пресичат социологически, икономически и психологически проблемни кръгове.

Теоретичният материал е ситуиран така, че защитава едно цялостно теоретично и методологическо виждане. Същевременно, това е опит за създаване на строги концептуални рамки. В работата се съдържат интересни хипотези и концептуални „панели“, което повишава нейното качество.

Безспорен е опитът за привеждане на подробна аргументация на анализирани тези, както и стремежът към проникване в дълбочина. Разгледан е специфичният характер на икономическата ситуация в посттоталитарния период и сложния комплекс от взаимоотношения, които възникват. Приведен е интересен емпиричен материал относно българската реална ситуация.

В центъра на изследователския интерес е проблематиката, свързана с правната социализация на подрастващите .А също така и процесите на адаптация на младите хора към социалните условия на живот и изграждането на такава ценностна система, която да бъде стабилен мотивообразуващ фактор на тяхното поведение, в социалната и най-вече в правната сфера.

В дисертационния труд се изследва проблемът за съвременните форми и механизми на правна социализация, както и факторите, които ги определят. Установява се каква може да

бъде ролята на юридическите и извънюрдическите механизми на овладяване и контрол върху проявите на социална дезорганизация, предизвикани от различните форми на рекламна дейност, които застрашават стабилността на обществото.

Приведена е съответната сериозна и подробна аргументация, Очевиден е стремежът към проникване в дълбочина в изследваната материя.

Клод Леви-Строс пише, че човекът що се отнася до това, което засяга феномените на обществото *„винаги е мислил правилно“*, разликата не е в способностите и интелектуалните операции, а в природата на нещата върху които те се упражняват, както и в откриването на нови области, в перманентното попадане в *„обхвата на нови обекти“*.

Кристина Чутуркова си е поставила за цел да обхване изследваната проблематика в нейната многоплановост и сложност, когато възниква наличие на празнота във всекидневното съзнание.

В дисертацията се обосновава изводът, че проблемът не се състои в непознаваемостта на тези реалности, а по-скоро в различния начин на тяхното конституиране. Същевременно се визират качествени различия от методологично и интерпретативно естество. Отнася се за континуална среда: светът обрисован от езика, представлява отделна, самостоятелна реалност, чиито събития имат определено равнище на вътрешна взаимовръзка. Това от своя страна гарантира самостоятелност на интернализираната знакова система и способността ѝ самостоятелно да произвежда значения, които са съвместими и образуват една единно цялостна система от представи.

Според авторът иновационният процес, свързан с хоризонтално и вертикално нарастващото приложение на информационните технологии се изразява не във това, че знаковите структури, семантичното пространство, значенията не изразяват дадена реалност, която да е външна спрямо тях – те са самата реалност.

При наличието на акцент върху новите технологични форми и средства за комуникация се обръща специално внимание на необходимостта в социалните отношения да се включат „вътрешните“ духовни жизнени проблеми, условията и смисъла на човешкото съществуване, третирането на човешките проблеми като конфликт между доброто и злото, нуждата от синтез между вътрешните и външните измерения, свързани в своеобразен хуманизъм при детерминиращото въздействие на компютрите и комуникационните мрежи.

Интересна е идеята, свързана с твърдението, че глобалната криза на духа може да бъде преодоляна, само ако човекът овладее собствената си съдба, защото социалния живот - обективен и субективен - е много сложен, за да бъде прекрояван периодично според едни или други утопични проекти.

Подробното извеждане на същностни проблемни кръгове. се осъществява чрез прилагането на богатите възможности на социологическата интерпретация. Такъв е пътят, по който се достига до определено интересни заключения и формулиране на изследователски хипотези.

Апаратът на дисертацията е надлежно приведен в съответствие с изискванията.

Естествено не е възможно подобна многопластова и многоизмерна проблематика да бъде обхваната изцяло, но самият факт, че е направен опит за това, е красноречив сам по себе си.

Работата определено е отворена, според мен, за продължително изследване с качествени методи, което би допринесло за дообогатяване аргументираността на изложението.

Бих искала да попитам какво е виждането на дисертанта относно бъдещите измерения на изследвания феномен?

Публикациите по темата на дисертационния труд свидетелстват за научна добросъвестност.

Авторефератът отговаря на изискванията и представя съдържанието на дисертацията, както и приносите на дисертанта.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Оригиналността и приносните моменти в дисертацията ми дават основание да препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Кристина Владимирова Чутуркова

Лично аз ще гласувам с „да“.

Подпис:

28 февруари 2020 година

Доц. д-р Мария Серафимова